

ALVER KOMMUNE
Postboks 4
5906 FREKHAUG

Dato	16.06.2022
Vår referanse	2022/42624-6
Dykkar referanse	
Sakshandsamar	Berit Vik
E-post	Berit.Vik@vlfk.no
Telefon	41321036

Kulturminnefagleg fråsegn - dispensasjon frå reguleringsplan - gnr 239 bnr 17 - Eknes ytre - Alver kommune

Vestland fylkeskommune, ved seksjon for kulturarv, viser til tidlegare fråsegn datert 06.04.2022, samt synfaring på Ytre Eknes 4. mai i år. Ansvarleg søkar, tiltakshavar og Alver kommune var til stades på synfaringa.

Saka gjeld

Tiltaket gjeld riving av eksisterande bygg, og oppføring av eit identisk bygg same stad til bruk som fritidsbustad. I dispensasjonssøknaden er tiltaket formulert slik: «Vi ønsker å bidra til et godt kulturmiljø for Eknes kai. For at vi skal kunne gjennomføre vårt ønske er vi avhengig av å få rive eksisterende bygg for deretter å oppføre bygget identisk både i utseende og volumer med eksisterende fotavtrykk, gesimshøyder og mønehøyde. Videre vil materialvalg og fargesetting gjenskapes.» Det blir også søkt om løyve til å etablere det som blir nemnt som ei «vedlikeholdsplattform», eller brygge, i front av huset mot sjøen med ny utgang frå 1. etasje.

Eigedomen ligg i regulert område innanfor det som i reguleringsplanen for Eknes industri og kaiområde (plan-id: 126302051996) er definert som S2 – bevaringsverdig sjøhus/lagerbygg/naust/fritidshus.

Kulturminnefagleg vurdering

Noverande eigarar kjøpte bygget i 2021, og dei viser til at bygget har hatt ein lang historikk med forfall dokumentert tilbake til 1998. Alver kommune kom med påbod om sikring i 2020. Under synfaringa fekk vi med sjølvsyn sjå kor langt forfallet er kome, jamfør vedlagte foto. Grunna omsyn til tryggleiken kunne vi ikkje ta oss inn i bygget. Bygningsvernkonsulenten frå kulturverntenesta i Nordhordland (Museumssenteret i Hordaland, MUHO) var ikkje til stades på synfaringa, men har tidlegare vore involvert i saken. Vestland fylkeskommune har også hatt dialog med bygningsvernkonsulenten når det gjeld søknaden slik den no ligg føre.

Tiltaket krev dispensasjon frå arealføremålet formulert i føresegn 13 bokstav c) i gjeldande reguleringsplan: «Eksisterande bygningar i området skal bevarast og det vert berre tillatt påbygg, ombygging og modernisering under føresetnad av at eksteriøret vert halde uendra eller vert ført tilbake til ein meir opprinneleg utsjånad. Takvinklar og materialvalg på tak og vegger og fargesetting skal være uendra.» Det blir i søknaden vist til at kulturverntenesta i Nordhordland påpeikar at det vil bli svært kostnadskrevjande å sette bygget i stand i tråd med antikvariske prinsipp.

Vestland fylkeskommune ser at forfallet er kome så langt at berre delar av materialet i noverande bygg kan gjenbrukast. Vi er likevel av den oppfatning at det vil vere positivt for det heilskaplege kulturmiljøet at eit identisk bygg blir oppført på staden. I nabobygget er det etablert bok-kafe, og ein tenker seg at ein også kan nytte omsøkte bygg i samband med slike aktivitetar som opnar opp for besøkande. Det står forøvrig følgjande om bygningsmassen i område S2 i reguleringsplanen i føresegn 13, bokstav b): «Bygningane kan brukast til sjøhus, meieri, mindre håndverksverksemd/lager, naust, fritidshus/bustad.» Det er på det reine at bygga i området har hatt variert bruk tidlegare.

Vi er negative til å etablere ei permanent plattform/brygge i front av huset ved sjøsida, då dette vil endre bygget sin karakter og kan skape uheldig presedens. Eit karakteristisk trekk ved mange naust og sjøhus er nettopp ein ubrutt vertikalitet i møtet med sjøen, der fasadeliv og grunnmur bokstaveleg talt stuper rett ned i vatnet. Slik også på Ytre Eknes. Vi meiner at det er viktig å verne om dette karakteristiske trekket.

Det å oppføre eit identisk bygg på staden, vil bli ei ressurskrevjande øving. Det er svært positivt at søkar er villig til å ta på seg denne oppgåva. Vi reknar med at den arkitektfaglege kompetansen som finst på eigarsida i prosjektet, vil kome til uttrykk i detaljane. For å oppnå eit tilnærma identisk uttrykk når det gjeld fasadar og bygningskropp, er vindauga si utforming (glas, omramming), taktekkingsmateriale (panner frå Hjelmås teglverk eller anna) og type kledning (ufalsa, høvla kledning) avgjerande for det endelige resultatet. Det er i dag ulik type kledning på bygget men ufalsa, høvla kledning blir tilrådd av bygningsvernkonsulenten. Dersom ein lukkast i å halde eksteriøret uendra – eller at ein fører dette tilbake til ein meir opprinneleg utsjånad – har ein fleksibilitet innomhus når det gjeld romprogram og løysingar. Jamfør føresegn 13 bokstav c) i gjeldande reguleringsplan som det er vist til over. Vi ber om at ein held fram med sin dialog med kulturverntenesta i Nordhordland i den vidare prosessen.

Tilhøvet til marinarkeologiske kulturminne

Saka har vore til vurdering ved Bergens Sjøfartsmuseum, som 04.04.2022 kom med følgjande tilbakemelding:

«Museet kjenner ikkje til kulturminne ved Eknes ytre, gbnr 239/17 i Alver kommune som kan bli direkte råka av det omsøkte tiltaket. (...) Museet har derfor ingen merknader til det planlagde arealinngrepet.(...)Det er likevel mogleg at det ligg kulturminne i det aktuelle området. Me gjer derfor merksam på at tiltakshavaren pliktar å gje melding til museet dersom ein under arbeid i sjøområda finn skipsvrak, keramikk eller andre marine kulturminne. Dersom kulturminne på sjøbotnen kan bli råka av tiltaket, må arbeidet under vatn straks stoppast. Verksemda må i så fall ikkje takast opp att før museet har undersøkt og eventuelt frigjeve området. Eventuelle brot på desse vilkåra vil være i strid med føresegnene i Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminne.»

Konklusjon

Vestland fylkeskommune er positive til at det blir oppført eit identisk bygg – eksteriørmessig – på Ytre Eknes. Vi er av den oppfatning at dette vil heve det heilskaplege kulturmiljøet på staden. Vi ber om at kulturverntenesta i Nordhordland blir kopla på i den vidare prosessen.

Med helsing

Karoline Hareide Breivik

leiar

KII - Arealplan (Førde)

Berit Vik

seniorrådgjevar

KII - Arealplan (Førde)

Brevet er elektronisk godkjent og har difor inga handskriven underskrift

Kopi til:

ARKITEKTKONTORET 21 Elisabeth Rakner

Leitet 1

Alle foto er teke 4. mai 2022, under synfaring på Ytre Eknes.